

Paulus' verdedigingsrede in Jeruzalem

door: Peter Cuijpers

Handelingen 21:37 - 22:29

Een spreekverzoek

Handelingen 21:37-40

Paulus werd gevangen afgevoerd. Tot dan toe had hij gezwegen. Nu echter wendde hij zich tot de overste met een bescheiden vraag: *“Is het mij geoorloofd u iets te zeggen?”* Daarbij sprak hij hem aan in de Griekse taal, dit tot verbazing van de overste. Deze had hem namelijk gehouden voor de Egyptenaar, die enige tijd geleden oproer had veroorzaakt. Blijkbaar wist de overste dat de bedoelde Egyptenaar het Grieks niet machtig was, en vermeldde hij het voorval als een bekend feit; want hij sprak over vierduizend Sicariërs¹. Om alle twijfel weg te nemen zei Paulus dat hij een Joods man was uit Tarsus, een burger van een welbekende stad in Cilicië. Paulus wilde hiermee de overste zover krijgen dat hij het volk mocht toespreken; en dat lukte! Hij kreeg toestemming om te spreken. Hoopte de overste dat Paulus het uitzinnige volk tot bedaren zou kunnen brengen en dit hele tumult met een sisser zou aflopen?

De verdedigingsrede

Handelingen 22:1-6

Paulus stond op de trappen van de burcht en maakte met zijn geboeide handen een gebaar tot het volk dat het zou zwijgen. Toen er grote stilte ontstond, sprak hij hun toe. De hele rede had tot doel de woede van het volk te bedaren:

- daarom sprak hij hen hartelijk aan met mannen, broeders en vaders (vs. 1);
- sprak hij in de Hebreeuwse taal (vs. 2);
- herinnerde hij hen aan zijn afkomst (vs. 3a);
- zijn Joodse opvoeding aan de voeten van de vermaarde Gamaliël (vs. 3b; vgl. Hand. 5:34);
- zijn onderwijs naar de gestrengheid van de wet (vs. 3c);
- zijn ijver voor God (vs. 3d);
- zijn vervolging van de Gemeente (deze Weg) (vs. 4-5).

Paulus ging heel bedachtzaam te werk. In zijn verdedigingsrede wees hij op de dingen die hem met de Joden *verbonden*. Hij zweeg vooralsnog over dat wat hen van elkaar scheidde: het geloof in Jezus Christus. Vroeger zou hij precies zoals zij gehandeld hebben. In bedekte termen gaf hij echter te kennen dat zijn ijver voor God een kentering had ondergaan, doordat hij zijn vroegere toestand met de huidige gesteldheid van de Joden vergeleek (*“zoals u allen vandaag bent”*). Als een farizeeër en ijveraar voor God had Paulus de Weg, d.i. het christelijk geloof, zelfs ten dode toe vervolgd. Hij riep de hogepriester en de hele Raad der oudsten, het Sanhedrin, tot getuigen; zij konden bevestigen dat hij een christenvervolger was geweest (vs. 4-5). Hij had immers van hen brieven (arrestatiebevelen of aanbevelingsbrieven) ontvangen, die aan de Joden in Damascus gericht waren (vgl. Hand. 9:1vv.).

Paulus' bekeringsgeschiedenis

Handelingen 22:6-16

Uit dit verleden van Paulus bleek dat er een wonder moest zijn gebeurd, om de vervolger tot een ijveraar van 'deze Weg' te maken. Welnu, dat wonder was inderdaad gebeurd. In dit gedeelte spreekt Paulus over de beslissende gebeurtenis, die zijn leven totaal had veranderd. Het woordje 'echter' is de inleiding op die verandering: *“Het gebeurde mij echter, terwijl ik reisde en Damascus naderde, dat omstreeks de middag plotseling uit de hemel een fel licht mij omstraalde. En ik viel op de grond en hoorde een stem tot mij zeggen: Saul, Saul, waarom vervolg je Mij? En ik antwoordde: Wie bent u Heer? En Hij zei tot mij: Ik ben Jezus, de Nazoreeër, die jij vervolgt”* (vs. 6-8).

In korte, maar indrukwekkende bewoordingen, maakte Paulus duidelijk dat het wonder dat hem zo had veranderd, te danken was aan een Persoon: *Jezus de Nazoreeër*. Jezus, de verachte man uit Nazaret (vgl. Hand. 2:22-24), was in heerlijkheid aan hem verschenen. Vanaf dat moment was zijn leven radicaal veranderd: Jezus was de Heer van zijn leven geworden.

Denys Calvaert (1540-1619): De bekering van Saulus

Zijn zendingsopdracht

Handelingen 22:17-21

Na zijn bekering was Paulus teruggekeerd naar Jeruzalem. Hij bezocht nog altijd de tempel. Daar [in de tempel] raakte hij tijdens het bidden in geestvervoering, en zag hij Hem ⁱⁱ die tot hem zei: *“Haast je en vertrek snel uit Jeruzalem, want zij zullen je getuigenis van Mij niet aannemen”* (vs. 17-18). Paulus sprak dit woord van de Heer tegen (vs. 19-20). Met zijn verleden hield hij het niet voor mogelijk dat ze zijn getuigenis niet zouden aannemen. Zijn volksgenoten waren ervan op de hoogte dat hij een van de grootste christenvervolgers was geweest. Ze wisten welke rol hij bij de terechtstelling van Stefanus gespeeld had – hem zouden ze zeker wel geloven! De Heer ging hier niet verder op in, en zei tot hem: *“Ga, want Ik zal je ver weg naar de volken zenden”* (vs. 21).

Paulus in de legerplaats

Handelingen 22:22-29

Tot op dat moment had men rustig naar Paulus geluisterd. Toen hij echter zei dat de Heer hem naar **de volken** had gezonden, sloeg de vlam in de pan: *“(…) en zij verhieven hun stem en zeiden: Weg van de aarde met zo iemand; want hij behoort niet te blijven leven!”* (vs. 22). Met veel misbaar gaven ze uitdrukking aan hun verontwaardiging – *“terwijl zij schreeuwden, hun kleren afgooiden en stof in de lucht wierpen”* (vs. 23). Het gedrag van de Joden gaf de overste aanleiding om Paulus in de legerplaats te brengen en hem te verhoren. Maar waarom ze hem wilden geselen is een raadsel. Kennelijk werd Paulus gezien als een oproerkraaiër. Moest hij nu aan den lijve ondervinden hoe de Romeinen met onruststokers omgingen? Zover liet Paulus het echter niet komen. Op het moment dat ze hem wilden gaan geselen, zei hij tot de hoofdman die erbij stond: *“Is het u ook geoorloofd een Romein, en dat onveroordeeld, te geselen?”* (vs. 25). Met deze retorische vraag gaf Paulus twee redenen aan waarom

ze op het punt stonden de Romeinse rechtsorde te overtreden:

- a. het was verboden een Romeins burger te geselen;
- b. en zeker niet zonder hem veroordeeld te hebben zonder enige vorm van proces.

Toen de hoofdman dit hoorde, ging hij verhaal halen bij de overste: *“Wat gaat u doen? Want deze man is een Romein”* (vs. 26). De overste schrok hiervan en wilde zichzelf overtuigen; hij vroeg Paulus: *“Zeg mij, bent u een Romein?”* (vs. 27). Het antwoord was kort en bondig: *“Ja”*. De overste was verbaasd. Hoe kon een Jood uit Tarsus het Romeinse burgerrecht bezitten? Zelf had hij hiervoor veel geld moeten betalen. Hij scheen hiermee te willen zeggen: ‘Hoe ben jij nu in staat geweest zoveel geld op tafel te leggen?’ Paulus antwoordde hem: *“Maar ik ben het door geboorte”* (vs. 28). Hij had er dus geen cent voor betaald, hij was het door geboorte. Daaruit blijkt dat een van Paulus’ voorouders, of in ieder geval zijn vader, het Romeinse burgerrecht bezat. Toen de soldaten dit hoorden, lieten ze hem terstond met rust. *“En ook de overste werd bang toen hij vernam dat hij een Romein was en hij hem had laten boeien”* (vs. 29). De schrik zat er goed in!

Om over na te denken

In dit gedeelte is veel om over na te denken. Wat te denken bijvoorbeeld van Paulus’ verzoek om het volk te mogen toespreken? Paulus ging niet meteen op zijn rechten als Romeins burger staan, maar vroeg beleefd of het hem geoorloofd was iets tot de overste te zeggen.

In onze tijd denken velen, zo niet de meesten, het recht te hebben ongevraagd voor hun mening uit te kunnen komen. En gelukkig hebben we in ons land het recht van vrije meningsvorming. Maar hoe vaak merken we niet dat deze of gene zich ongevraagd in een gesprek mengt of ongevraagd het woord neemt? In feite asociaal gedrag! Dit is kenmerkend voor onze tijd. Via reclame-spotjes probeert men ons ook hierop te wijzen ⁱⁱⁱ.

We zijn zo druk met onszelf bezig dat we niet meer merken dat anderen zich aan ons asociale gedrag storen. De christelijke partijen doen hun best de normen en waarden in ons land weer op een hoger peil te brengen. De bedoeling is goed, maar het is vaak dweilen met de kraan open. Wat beoogt men hier überhaupt mee? Dat mensen zich anders gaan gedragen? Hier en daar zal er heus wel iemand aan het denken gezet worden, maar voor hoelang? Waar doet dit alles ons aan denken? Aan de figuur van Lot! Lot had ervoor gekozen in Sodom te gaan wonen. Hij zat zelfs in de poort van Sodom (Gen. 19:1). Dat wil zoveel zeggen, dat hij een zetel had verworven in de gemeenteraad van die goddeloze stad. Petrus vertelt ons dat Lot een rechtvaardige was, die zwaar te lijden had door de losbandige wandel van de zedelozen. Dag aan dag werd zijn rechtvaardige ziel gekweld door wat

hij om zich heen hoorde en zag (vgl. 2 Petr. 2:7-8). Meende hij door ‘in de poort’ te gaan zitten, politieke invloed te kunnen uitoefenen? Wilde hij de waarden en normen van Sodom op een hoger plan brengen?

Toen er echter twee engelen bij hem op bezoek kwamen, bleek al snel hoe groot zijn invloed was geweest op de inwoners van de stad (lees Gen. 19:1-14). Gedreven door wellust bestormden de homoseksuele mannen van Sodom het huis van Lot. Ze wilden gemeenschap hebben met de twee bezoekers (engelen). Met een oneervol compromis wilde Lot zijn stadsgenoten tot andere gedachten brengen (vs. 7-8). Zo gaat dit vaak in de politiek! Maar het mocht niet baten. Lot werd zonder pardon aan de kant geschoven: “*Ga opzij!*” (Gen. 19:9). Ondanks zijn goede

bedoelingen was Lot niet meer dan een schertsfiguur (Gen. 19:14).

Wie denkt de wereld te kunnen veranderen met moraliserende praatjes of reclamespotjes, slaat de plank volledig mis. Paulus maakt in zijn bekeringsverslag duidelijk, dat er maar Eén is die het leven van een mens werkelijk kan veranderen: Jezus Christus, en Die gekruisigd. Het sociale evangelie dat sommige christenen prediken, zet geen zoden aan de dijk. Het is bouwen met hout, hooi en stro (1 Kor. 3:12). Het heeft voor God weinig of geen waarde, en zal uiteindelijk verbranden. “*Want de dag zal het aan het licht brengen, omdat deze in vuur geopenbaard wordt, en hoe ieders werk is, dat zal het vuur beproeven*” (1 Kor. 3:13).

ⁱ Het woord Sicariërs (afgeleid van ‘sica’, dolk) betekende oorspronkelijk sluipmoordenaars. De Sicariërs riepen niet openlijk tot opstand op, zoals de Zeloten, maar mengden zich op feestdagen te Jeruzalem onder de menigte, met korte dolken onder hun mantels, en vermoordden allen die de Romeinen gunstig gezind waren.

ⁱⁱ Paulus vermeed de naam van de Heer Jezus te noemen. Iedereen moest echter uit het verhaal van zijn bekering begrijpen, dat het ook nu de Heer Jezus was geweest die hem verschenen was, en tot hem had gesproken.

ⁱⁱⁱ <http://www.sire.nl/>

Oude Sporen 2009

